

Gedragsprotocol

(versie juni 2016)

Inhoud

Inleiding: Onderscheid plagen of pesten

Voorwaarden

Voorkomen pestgedrag

Kindcentrumregels

Aanpak ruzies en pestgedrag in 4 stappen

Consequenties bij aanhoudend negatief (pest)gedrag

Begeleiding van de gepeste leerling, van de pester, van de andere leerlingen

Adviezen aan de ouders van de betrokken kinderen

Tot slot

Inleiding: Plagen of pesten?

Iemand van zijn fiets aftrekken: dat kan plagen zijn. Maar ook pesten. Het is plagen als de kinderen aan elkaar gewaagd zijn: de ene keer doet de een iets onaardigs, een volgende keer is het de ander. Het is een spelletje, niet altijd leuk, maar nooit echt bedreigend. Bovendien duurt het nooit heel erg lang. Door elkaar te plagen leer je zelfs om met conflicten om te gaan. Het hoort bij het groot worden.

Pesten kan beginnen als een spelletje, als iets dat leuk is om te doen. Het gepeste kind voelt zich erg ongemakkelijk door het pesten. Het lukt haar of hem niet om terug te plagen, een grapje te maken of onverschillig te blijven. Degene die gepest wordt, wordt heel erg bang en verdrietig en voelt zich hulpeloos. Vaak is er een groepje kinderen dat meedoet met de pestkop, ze lachen wanneer de pester iets gemeens doet maar durven zelf niks te doen.

Pesten is bedreigend en het gebeurt niet zomaar een keer, maar iedere dag weer, soms een jaar of langer achter elkaar. Bij pesten wordt een slachtoffer uitgezocht om de baas over te spelen op een heel bedreigende en gemene manier. De pestkop misbruikt zijn macht. De pester merkt dat hij of zij succes heeft en dat smaakt naar meer. Bewonderd door andere kinderen gaat hij of zij door met uitschelden, afpakken of schoppen. Door het pesten versterkt de pester zijn of haar plaats in de groep of het vriendenclubje. Na een tijdje wordt het een gewoonte om het slachtoffer te pesten zodra de gelegenheid zich voordoet.

Voorwaarden

Het kindcentrum moet proberen pestproblemen te voorkomen.

Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld. Dus niet afwachten totdat het pesten opduikt! Vanuit het thema Like me willen we preventief handelen om op deze wijze pesten te voorkomen.

Daar waar leerkracht staat, bedoelen wij ook pedagogisch medewerker. Daar waar leerling staat, bedoelen wij ook kind (van bijvoorbeeld de buitenschoolse opvang.)

Pesten komt helaas op ieder kindcentrum voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op ons kindcentrum serieus aan willen pakken.

Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden:

1. Als pesten optreedt, moeten leerkrachten/ pedagogisch medewerkers, in samenwerking met de ouders, dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen. Signalen van pesterijen kunnen o.a. zijn:
  - *altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen*
  - *zogenaamde "leuke" opmerkingen maken over een klasgenoot*
  - *een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven*
  - *briefjes doorgeven*
  - *beledigen*
  - *opmerkingen maken over kleding*
  - *isoleren*
  - *buiten school opwachten, slaan of schoppen*
  - *op weg naar huis achterna rijden*
  - *bezittingen afpakken*
  - *schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer*
  - *digitaal pesten*
2. Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/ verzorgers. (hierna genoemd: ouders)
3. Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van de contactpersoon nodig. De contactpersoon is er voor de eerste opvang, bemiddelt en zoekt naar oplossingen.
4. Op ons kindcentrum is juffrouw Edith van Kessel de interne vertrouwenspersoon/ anti-pest coördinator (contactpersoon bij pestproblemen).

Kinderen mogen in hun eigen groep een aanvulling geven op deze vastgestelde kindcentrumregels, in overleg met de leerkracht/ pedagogisch medewerker. Die aanvulling wordt opgesteld, door en met de groep, dit zijn de zgn. groepsregels. De groepsregels worden in de groep opgehangen. Deze groepsregels worden altijd in de eerste week na de zomervakantie opgesteld met de leerkracht/ pedagogisch medewerker.

Op bouw - en groepsniveau worden met kinderen afspraken gemaakt. Tijdens klassikale informatie - avonden worden deze afspraken met u doorgenomen.

Deze afspraken kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op:

- Het nablijven na schooltijd
- Het geven van straf
- Het geven van klassenbeurten
- Over de gang van zaken bij ruzie
- Over het spelen van spelletjes
- Over afspraken tijdens kringactiviteiten
- Over het gebruik en verbruik van materialen
- Over passende gymkleding en douchen na de gymles
- Over het omgaan met de computer/ tablet

Regelmatig wordt met de groep gesproken over het omgaan met elkaar. We gaan er van uit dat de leerkracht/ pedagogisch medewerker de groep/ het kind regelmatig kan complimenteren met het getoonde gedrag.

Wanneer een kind zich niet houdt aan de gemaakte afspraken, zal een passende maatregel het gevolg zijn.

Door het maken van een groeps sociogram kan een leerkracht inzicht krijgen in de verhoudingen binnen de groep. Een sociogram wordt minimaal 1 keer per schooljaar gemaakt. Verder maken we in iedere groep gebruik van SCOL. Het instrument SCOL (Sociale Competentie Observatie Lijst) wordt twee keer per schooljaar ingevuld, in oktober en april, om een beeld te krijgen van een aantal aspecten op sociaal-emotioneel gebied; o.a. aardig doen, opkomen voor jezelf, omgaan met ruzie en jezelf presenteren. Vanaf groep 6 vullen ook kinderen de digitale vragenlijst in. De resultaten/ analyse worden tijdens de groepsbesprekingen, de studiedagen en zorgtandem besproken. Acties worden afgesproken op groeps- en kindcentrumniveau.

Aanpak van ruzies en pestgedrag in 4 stappen:

Wanneer kinderen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten proberen zij en wij:

STAP 1:

Er eerst zelf (en samen) uit te komen.

STAP 2:

Op het moment dat een van de kinderen er niet uitkomt, (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) moet deze het probleem aan de meester of juf voorleggen. Dit mag op de speelplaats ook via de leerlingen van groep 8 die pleinwacht hebben. Dit is geen klikken.

STAP 3:

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderinggesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Hierbij geeft de leerkracht/ pedagogisch medewerker de wonderwoorden, ik- en sorry boodschap, als handvat naar de kinderen.

Bij herhaling van ruzies / pesterijen tussen dezelfde leerlingen volgen sancties

STAP 4:

Bij herhaaldelijke ruzie/ pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een gesprek met de leerling die ruzie maakt/ pest. De fases van maatregelen treden in werking (zie bij consequenties).

Ook wordt de naam van de ruziemaker/pester genoteerd op de volgkaart. Bij iedere melding omschrijft de leerkracht 'de toedracht'. Uiterlijk bij de derde melding binnen afzienbare tijd worden de ouders op de hoogte gebracht van het ruzie-pestgedrag. Leerkracht(en)/ pedagogisch en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing.

De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

Consequenties bij aanhoudend negatief (pest)gedrag

De leerkracht heeft het idee dat er sprake is van pesten:

In zo'n geval stelt de leerkracht een algemeen probleem aan de orde om langs die weg bij het probleem in de klas te komen.

De leerkracht ziet dat een leerling wordt gepest (of de gepeste of medeleerlingen komen het bij hem/haar melden)

En vervolgens leveren stap 1 t/m 4 geen positief resultaat op voor de gepeste.

De leerkracht neemt duidelijk een stelling in.

De straf is opgebouwd in 5 fases; afhankelijk hoe lang de pester door blijft gaan met zijn/haar pestgedrag en geen verbetering vertoont in zijn / haar gedrag:

Fase 1:

- Een of meerdere pauzes binnen blijven
- Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn
- Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem
- Door gesprek: bewustwording voor wat hij met het gepeste kind uithaalt
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde.
- Een gesprek met de ouders. Het verslag komt op de volgkaart.

Fase 2:

- Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten vastgelegd en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

Fase 3:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals opvoed- en opgroeiondersteuner, de schoolarts van de GGD of een andere externe deskundige.

Fase 4:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school behoort tot de mogelijkheden.
- De directie coördineert.

Fase 5:

- In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden.

Begeleiding van de gepeste leerling:

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten.
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie, bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s).
- Het gepeste kind niet overbeschermen bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

Begeleiding van de pester

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/ pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen).
- Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest, belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en kindcentrum; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten? *Zie onderstaand.
- Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
- Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen ; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD.

Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- Een problematische thuissituatie
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
- Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan
- Een voortdurende strijd om macht in de groep of in de buurt

Begeleiding van de andere kinderen van de groep:

Aanspreken op ieders verantwoordelijkheid voor het behoud van de goede sfeer.
Herhalen/ bespreken van de regels.

Adviezen aan de ouders van de betrokken kinderen:

Adviezen aan ouders van gepeste kinderen:

1. Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
2. Als pesten niet op het kindcentrum gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
3. Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken. Het is niet de bedoeling dat ouders het recht in eigen hand nemen.
4. Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
5. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
6. Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Adviezen aan ouders van pesters:

1. Neem het probleem van uw kind serieus.
2. Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
3. Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
4. Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
5. Besteed extra aandacht aan uw kind.
6. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een (team)sport.
7. Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
8. Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Adviezen aan alle andere ouders:

1. Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
2. Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
3. Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
4. Geef zelf het goede voorbeeld.
5. Leer uw kind voor anderen op te komen.
6. Leer uw kind voor zichzelf op te komen

Tot slot Dit PESTPROTOCOL heeft als doel:

“ Alle kinderen mogen zich binnen ons kindcentrum veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen”

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

Directeur, leerkrachten, pedagogisch medewerkers, ouders uit de ouderraad, de medezeggenschapsraad en lokale oudercommissie onderschrijven gezamenlijk dit PESTPROTOCOL